

There are no translations available.

*Extras din cartea
„Manual de supraviețuire”*

5.2. PENTRU A SUPRAVIEȚUI – GÂNDEȘTE !

Gândește și înfăptuiește

Pentru a supraviețui, gândește – altfel □ □ □

Supraviețuirea înseamnă: prevedere, pregătire, sânge rece, voință, hotărâre, întrajutorare, dezinteres material. A fi prevăzător și a te gândi la accidente posibile nu înseamnă să fii un pesimist fricos, descurajat sau nevrinos, ci să-ți ușurezi viața. Nu înseamnă să te temi de orice, ci să controlezi evenimentele. Înseamnă să poți distinge între păreri și dovezi, între zvonuri și fapte; între gândirea (și acțiunea) emoțională, subiectivă, illogică (bazată pe sentimente, instincte) și cea logică (bazată pe rațiune).

În zilele noastre oamenii civilizați devin din ce în ce mai sedentari, moi, leneși în folosirea mușchilor proprii - pe care se bazează *survivalul*. Modul de viață modern, cu sedentarismul său molipsitor, ne pregătește să devenim *victime*, nu supraviețuitori. Din păcate, fără o sănătate și o condiție fizică acceptabilă, șansele de supraviețuire în caz de accident – în singurătate, natură sau pe lângă casă - sunt considerabil mai mici.

Condițiile de *survival* sunt prin definiție: *neșteptate, neobișnuite, periculoase*. În astfel de situații grele nu mai avem la dispoziție ajutoarele și protezele pe care se bazează viața noastră obișnuită: electricitate, apă curgătoare, aragaz, haine, casă, scule, autobuz ș.a.m.d.. Nici sprijinul, de la sine înțeleș (dar oare real?) al celorlalți oameni: familie, prieteni, vecini, colegi, sindicat, poliție etc. Chiar așa: ia stai, oprește-te câteva clipe din citit și gândește-te puțin: vei fi fără **niciun** **ajutor.** **lți** dai seama? Ce te faci?

Intr-o astfel de situație nu dispui decât de:

- tine însuși (alcătuit din oase, piele, păr, dinți, unghii, salivă);
  - ceea ce ai asupra ta (ghete, ciorapi, pantaloni, cămașă, rochie, ceas, poate bani, un pieptene etc);
  - ceea ce înconjoară (nisip, pietre, apă, copaci, beton, dărâmături, balegă etc);
  - *poate* – un mijloc de transport distrus (automobil, tren, avion etc).
- Plus* capul, mintea ta – cea mai importantă sculă (dacă știi s-o folosești...).

Sunt diverse păreri asupra cantității și felului de echipament sau pregătirilor necesare ca să scapi dintr-o situație neobișnuită sau o catastrofă. În mod paradoxal, nu atât mușchii, rezistența fizică, priceperea, echipamentul contează; mai importantă este **atitudinea mintală** față de situația critică.

Toți specialiștii sunt de acord că atitudinea mintală adecvată, optimistă - adică o *gândire* clară și *voi* *nța*

de a scăpa - este cel mai important factor (cam 90% din total!) pentru salvare. Din cauza atitudinii mentale diferite - unii scapă și alții nu. La unii oameni voința de a trăi este mai puternică decât la alții, dar ea poate fi întărită prin școlarizare (vezi # 20.3).

Norocul îl ajută pe cel pregătit.

Atitudinea este mai importantă decât trecutul, educația sau banii, decât nereușitele sau

succesele vechi, decât împrejurările, opiniile sau faptele altora. În fiecare moment al vieții putem decide și alege o nouă atitudine. *Nu putem schimba nici trecutul, nici inevitabilul. Dar putem să ne schimbăm atitudinea.*

Atitudinea mintală corespunzătoare este: *conștientă, activă, responsabilă, preventivă, eficientă, pozitivă, creativă.*

Fii atent!

O condiție importantă pentru supraviețuire este *să-ți dai seama de pericol*. Adeseori oamenii nu înțeleg, nu sesizează că “în aer” plutește o amenințare – iminentă sau nu încă: îngheț, viitură, secetă, escrocherie, tâlhărie, criză financiară, război, invazie etc. Fii mereu atent la ce se întâmplă în jur, la ce faci sau vei face, fii conștient de interacțiunea *celor cu care vii în contact, a mediului*

. De exemplu, un pescar a fost electrocutat când trecea cu undița pe umăr sub o linie de înaltă tensiune. Sau alte pericole: de ex. după o călătorie lungă cu avionul se poate muri pe loc, din cauza înrăutățirii circulației sângelui provocată de imobilitatea forțată.

Nu umbla cu capul în traistă!

Informează-te, învață – și judecă cu mintea ta (nu lua de bune judecățile altora).

Nu te baza pe minuni și nu te speria de umbre. Dacă lucrurile merg bine prea multă vreme – necazul e iminent! Așa e lumea, viața: nu poate exista nici o fericire perpetuă, nici o stare de nenorocire permanentă. De aceea chinezii spun: *când îți merge bine – fii atent; când îți merge rău – fii demn* . Căci la ananghie unii oameni sunt dispuși să-și vândă sufletul sau corpul (uneori chiar și numai pentru câțiva dolari), să facă orice compromis ca să supraviețuiască: cerșesc, mint, fură, toarnă, se prostituiază, îi chinuie pe alții ș.a.m.d.

Fii activ!

Atitudinea **activă** înseamnă să vrei cu tot dinadinsul să scapi și să acționezi viguros în acest sens - spre deosebire de cea *pasivă*, în care stai și aștepti sau să te scape altcineva, sau să vină moartea să te scape de chinuri. Nu te lăsa doborât sau oprit de împrejurări, de situație.

Luptă, nu

renunța.

Vorba

marelui explorator Nansen:

ai reușit - continuă; n-ai reușit – continuă!

În funcție de comportamentul lor într-o situație grea, oamenii se împart în 3 categorii: unii se străduie și încearcă să rezolve problema, alții stau și analizează situația iar ceilalți comentează, se minunează de cele întâmplate. Evident că numai prima categorie supraviețuiește!

Fii conștient că *mâine va fi mai rău – dacă nu faci azi ceva*. Nu te speria de eșecuri, ci de șansele pe care le pierzi dacă nici măcar nu încerci.

Fii responsabil!

Atitudinea **responsabilă** înseamnă să nu te ascunzi după degete, ci să accepți că TU trebuie să faci treaba *asta și chiar s-o faci*.

Pentru a scăpa dintr-o situație periculoasă trebuie să acționezi. *Acum, imediat*, NU mai târziu. Totdeauna timpul înseamnă bani (*time is money*)

– dar este și viață. Primul ajutor trebuie să-l dai sau să ți-l dai urgent, adeseori întârzierea înseamnă moarte. Într-o situație disperată timpul lucrează împotriva ta! Decizia de a acționa într-un anumit fel trebuie luată repede. Trebuie tăiat în carne vie. Fii necruțător – cu tine și cu ceilalți. Nu poți face jumări fără să spargi ouăle! Când vrei să scurtezi coada unui câine, fă-o

odată și bine. Nu-l menajezi deloc dacă din milă i-o tai câte puțin în fiecare zi. Din păcate, deprinderea de a lua rapid decizii bune este o calitate rară, care se poate învăța numai prin experiență și antrenament specific.

Responsabilitatea înseamnă **prevenire**, adică să te pregătești și să înveți pentru a putea îndeplini sarcinile la care te angajezi, luând în considerație și eșecurile previzibile. Să *devii competent*

. Să știi ce știi, ce poți – și ce nu. Comunismul ne-a învățat să mințim – dar și mai rău: ne-a obișnuit să ne autoamăgim! Pentru vindecarea acestei boli sunt necesare acum mari eforturi. Nu te apuca de lucruri la care nu te pricepi. Nu te comporta astfel ca să-i pui pe alții în situații periculoase (de ex. să se chinuie, să cheltuiască pentru salvarea ta, după ce ai făcut o prostie). În fond, cine și ce ești tu, de le ceri asta?

Cunoaște-ți lungul nasului!

E important și ce faci, dar, paradoxal - chiar mai important, și ceea ce NU (apuci să) faci! Adică - nu-ți pierde timpul, banii, resursele disponibile cu acțiuni nechibzuite. Deci, *gândește-te* de două (ba chiar de trei) ori înainte de a face ceva iremediabil - cum e de fapt *orice*

face omul pe lumea asta; nicio situație, oportunitate nu se mai repetă identică!

Responsabilitatea mai înseamnă și să-i ajuți pe cei din jur.

Egoismul, fudulia, proasta creștere, chiulul, hoția, aroganța, incompetența, neseriozitatea, lipsa de punctualitate și de cuvânt - nu aduc niciun folos, ba dimpotrivă. O dovadă printre altele: refuzul țărilor civilizate de a ne accepta țara ca membră a Uniunii Europene. Motivul real nu este sărăcia, migrația ilegală, dosarele restante ș.a.m.d. - adică explicațiile cu care suntem aburiți în mod politic, oficial, ci lipsa de caracter și a celor 7 ani de acasă, mârlnăria, iresponsabilitatea prea multor concetățeni de--ai noștri (de la simplii copii până la adulți, de la măturători până la personalul ambasadelor). Aceștia îi privesc pe cei din jur, pe străini ori ca pe un gunoi, ori ca pe un fraier de jumulit. Sau – vezi starea toaletelor publice de o parte și alta a graniței noastre vestice. Lucrurile merg până acolo încât unii străini (nu răuvoitori), după ce sunt înecați de bătăria sau hoția băștinașilor, ajung să spună despre România: *ce țară frumoasă, păcat că e locuită* !

Vesticii au muncit mult și din greu până să-și educe oamenii lor (de ex. Anglia secolului 19 era plină de ciungi – căci hoților li se tăia mâna stângă). Nu le-a mai rămas chef să facă din nou aceiași treabă pentru alții. Ei se așteaptă ca fiecare țară candidată la aderarea europeană să-și rezolve singură problemele, prin propriile forțe. Nu cerșind sau văicărindu-se. Deci – la treabă! Dar fă-o cu grijă pentru propria ta purtare:

dacă te bagi printre porci (
chiar ca să-i speli
)*, nu se poate să nu te atingă noroiul*
. Nu te lăsa contaminat.

Fii eficient!

Atitudine **eficientă** înseamnă să acționezi urmărind rezultatele și termenele - nu să te agiți și să lucrezi fără rost. De exemplu, chiar problema creșterii productivității în activitatea profesională de zi cu zi e până la urmă tot o formă a luptei pentru supraviețuire (de lungă durată). *Eficiența* înseamnă să faci un lucru: bine, complet; simplu, economicos, ieftin; să nu necesite remedieri, refaceri; să-l începi la timp și să-l sfârșești la termen; fără să deranjezi pe alții. Nu te purta ca un amator, ci lucrează ca un profesionist. Nu te complica – americanii zic KISS, adică *keep it simple, stupid.*

Orice faci – fă bine. Nu face lucrul de mântuială. Nu numai din cauză că lucrul bine făcut este mai profitabil și avantajos pe termen lung, ci și pentru efectul favorabil asupra grupului sau comunității. Într-o echipă fiecare membru are de îndeplinit sarcini proprii, distincte și trebuie să le execute bine, eficient. Dacă un singur om chiulește sau greșește, întreaga echipă va funcționa prost. Sau – va pieri.

Nu acționa la întâmplare: atât înainte de a întreprinde ceva (o călătorie etc) cât și după un accident, *fă-ți un plan* de acțiune, de viață, de salvare. Un exemplu simplu – în oraș fă-ți nevoile fiziologice din timp, într-un loc amenajat; nu aștepta să-ți vină pofta când ești pe stradă, în public și nu găsești unde. Asigură-ți casa, viața, bunurile. Învață o meserie nouă, limbi străine, utilizarea calculatorului. Sau, renunță la droguri: tutun, alcool, televizor ș.a.m.d.. Fă o facultate - nu numai pentru avantaje materiale, ci mai ales pentru suplimentul de antrenament mental pe care-l impune.

O gândire corectă ia în considerație *consecințele* fiecărei acțiuni și alege un plan de lucru

corespunzător, cu bătaie mai lungă. Există planuri

strategice

(de lungă durată – de ex. câți copii să fac, cum o să plătesc ratele la casă, ce vreau să ajung peste 10 ani etc) și altele

tactice

(de scurtă durată

-

de ex. unde voi putea înopta, să rezerv din timp camera la hotel, cui mă adresez în cazul că se strică mașina ș.a.m.d.). Planurile tactice se înscriu în și se coordonează cu cele strategice.

Atenție:

un plan bun are și soluții de rezervă, pentru cazul că acțiunea principală prevăzută dă greș.

Un plan de viitor chiar slab sau prost e mult mai bun decât niciunul. Indiferent pentru ce perioadă plănuiești, nu gândi în mic, cu bătaie scurtă, ci *gândește global și acționează local*. Ia exemplu dela campionii de șah: ei joacă în perspectivă, prevăd nu numai mutarea următoare a adversarului, ci pe a 5-a, 10-a, ba chiar și pe ultima, victoria. Sau inspiră-te din modul cum fac rușii, sau chinezii, politica externă: la fel cum joacă șah (respectiv go). Nu pentru mâine, ci pentru secolul următor! Necesitatea gestionării cât mai bune a crizelor sau propriei vieți se poate vedea și din contra-exemplul soartei multor terchea-berchea din jur. Sau prostul management din economia de stat: n-or fi toți directorii noștri verosi – dar prea mulți sunt precis incompetenți.

Însă - nu te fixa (mental) de un anumit plan, idee, soluție. Supraviețuirea necesită și *flexibilitate*

e

capacitatea de a-ți schimba la timp gândurile, meseria, locuința ș.a.m.d.. Adaptează-te rapid situației.

Nu poți schimba direcția vântului - dar poți să potrivești (repede!) pânzele corăbiei.

Gândește flexibil, fii gata să schimbi direcția, metoda dacă se dovedește greșită, ineficace. *Nu se știe de unde sare iepurele*

. (Poate că acest sfat, principiu n-ar trebui evidențiat românilor; ei au din naștere

prea multă

flexibilitate mentală și ar profita dacă s--ar strădui să devină mai consecvenți). Deci, nu te grăbi să sari imediat dela o alternativă de salvare la alta, aparent mai atractivă; oarecare stăruință și consecvență este necesară; uneori e chiar obligatorie. Căci tot lumea zice: c
ine aleargă după doi iepuri nu prinde nici unul.

Când acționezi – nu o face cu rețineră, fără tragere de inimă, cu teamă. După ce ai cântărit

(iute!) toate informațiile și implicațiile, adversitatea, dușmanul trebuie izbit cu hotărâre și impetuozitate, folosind toate forțele și mijloacele disponibile. *Nu umbla cu jumătăți de măsură că pierzi timpul (adică - viață, bani).*

Ce-i mult nu-i sănătos: e rău prea multă risipă, dar tot rău e și prea multă economie. Trebuie evitate excesele - în orice sens. Incearcă să păstrezi o bună cumpănă între părți și tendințe – aceea vestită *aurea mediocritas* (echilibrul de aur).

Fii optimist!

Atitudinea pozitivă înseamnă să vezi și partea bună a situației, a lucrurilor (*jumătatea plină a paharului*), nu să te tot văicărești și să pui mereu răul înaintea. Căci orice profeție, bună sau rea, odată făcută - *tinde să se îndeplinească!*

Cel cu o gândire pozitivă, constructivă, nu stă, nu lânzezește, nu așteaptă, nu se vaită, nu condamnă - ci caută soluții, valorifică puținele posibilități existente (însă și pe unele care nu există, dar

apar din senin

când este suficientă preocupare – căci așa e viața) și luptă fără teamă cu adversitatea. Nu mai răspunde cu NU: nu pot, nu știu, nu vreau, n-am timp etc. Zi mereu DA ideilor și propunerilor cinstite – chiar dacă asta te obligă să faci eforturi, cauți soluții noi ș.a.m.d.. Inșă *nu da vrabia din mână pe cioara de pe gard.*

Când ți-e greu, cere ajutor - nu te rușina. Rușinează-te *înainte* de a face vreo prostie sau acțiune necugetată. Din cauză că oamenii sunt în general binevoitori, *cine cere – nu pierde.*

Dar

nici nume bun n-are.

În fond, de ce te-ar ajuta alții pe tine? Au și ei treburile, greutățile lor. Ce merite ai tu ca să te ajute? Ce-ai făcut tu pentru ei?

Frate – frate, dar brânza e pe bani.

Sarcina ta *ca om* este să nu devii un cerșetor, o povară pentru alții, ba chiar să dai și o mână de ajutor altor oameni mai slabi, copii, bătrâni, nevoiași, sau unora care n-au habar, sau n-au citit o carte despre supraviețuire. Ajută, fă binele în jurul tău - și lumea va deveni mai bună - chiar pentru tine.

Dar una e să ajuți un accidentat care se luptă să supraviețuiască – și altceva e să dai de pomană unui milog, care nu face nimic ca să scape din situația grea în care se află (și în care a ajuns, de cele mai multe ori, din cauza lui însuși, defectelor sale cu care n-a luptat). *Nu strica orzul pe găște.*

Nu-l încuraja să lenevească (dar nici nu-ți bate joc de el). Mai degrabă învață-l, ajută-l să se ajute singur (vezi # 20.2).

Supraviețuirea e deseori o problemă de alegere, o decizie dureroasă. Câteodată ești nevoit să *sacrifici o parte ca să salvezi restul, întregul*. De exemplu să sacrifici un membru al corpului (braț mușcat de câine, crocodil, rechin) ca să scape restul (cum face șopârta, care-și rupe coada prinsă și scapă fugind). Uneori se ajunge la situații limită: trebuie să lași să moară o persoană din grup - ca să scape restul, majoritatea. Nu e simplu, nici ușor sau creștinește să iei o astfel de decizie. Dar în condițiile respective, extrem de dure, ea trebuie luată.

□□ *Iată povestea unor evadări din lagărele nordului siberian. Deținuții de acolo nu erau prea bine păziți, fiind evident că cine ar fi încercat să fugă, să meargă pe jos spre sud, prin sălbăcie, fără haine și arme, murea sigur de frig și de foame. Natura înconjurătoare ostilă descuraja orice evadare. Totuși, unii prizonieri mai vechi, sătui de viață, făceau câteodată încercări disperate – și totuși chibzuite. Ei își luau ca tovarăș de evadare un deținut mai tânăr, proaspăt sosit, deci nepriceput la viața lagărului - pe care urmau să-l mănânce pe drum. Tânărul era foarte mândru că bătrânii îi acordă încredere - fără a-și da seama că urma să fie prima victimă (planificată) a încercării de evadare.*

Adică, fără a se gândi că *nimica nu e gratuit* pe lumea asta – poate doar bucățica de brânză din capcana pentru șoareci (cum îi asigura malițios în Parlamentul englez liberala Doamnă Thatcher pe opozanții ei politici, socialiștii demagogi).

Inventează!

Fii diferit, altfel dispari! (*Be distinct – or extinct!*)

Atitudinea *creativă* înseamnă să vii cu idei noi, să faci alte legături între faptele, situațiile, informațiile existente, să-ți surprinzi adversarii și situația, să cauți și să găsești soluții chiar și acolo unde experiența sau tradiția spune: nu se poate. Să-ți *price fisa* înaintea altora.

Inventivitatea

este trăsătura, atitudinea care deosebește omul de animal și determină succesul sau înfrângerea (mai ales în noua lume competitivă și informatizată); până la urmă chiar supraviețuirea sau moartea – fie imediat, fie pe termen lung.

Mai ales într-o situație critică, *nu aștepta să facă altcineva ceea ce poți face tu însuți* - pentru tine sau pentru camarazii, familia ta. Descurcă-te, *NU sta* cu mâinile în sân, așteptând să te salveze alții sau Dumnezeu. *Ajută-te singur!*

□□ *Încercarea moarte n-are!* Chiar dacă nu știi, nu te pricepi, gândește-te puțin, judecă, folosește bunul simț – și *fă ceva*. Când izbucnește criza sau apare accidentul – *atunci și acolo este* momentul acțiunii. Nu prin eschivare sau chiul (la școală, serviciu, vot ș.a.m.d.) se pot rezolva problemele și obstacolele. Implică-te, *pune osul la treabă*

Deși toate metodele de supraviețuire sunt bune pentru toți, există bariere fizice și mentale care limitează gama de posibilități pentru un individ anume. Dacă un om simplu dar zdravăn poate să fugă, sară, țipe, lovească ca să scape, pentru un intelectual slăbănog – aceleași metode sunt sinucidere curată. Acesta ar trebui să-și rezolve problemele nu bazându-se pe corp, ci mai mult cu mintea, prin: vorbe, scule ajutătoare, proteze, prevedere, bani, oameni angajați ș.a.m.d.

Lupta pentru supraviețuire trebuie dusă nu numai cu armele sau metodele cele mai perfecționate (care adesea sunt tocmai cele ale adversarului), ci și cu acelea la care tu te pricepi dar adversarul nu (chiar dacă or fi mai vechi).

Comunică!

În tot ce faci e nevoie de ordine, disciplină, gândire metodică, organizare. Plus capacitatea și îndemânarea de a *comunica, de a te pune în pielea celuilalt, de a gândi și la nevoile celuilalt*. Progresele extraordinare făcute de americani în ultimii 20 de ani se datoresc numai și numai calculatoarelor, adică răspândirii informației. Adică – dezvoltării comunicării.

Pentru a-i informa și convinge pe ceilalți să acționeze într-un anumit fel, logic și eficient, e obligatoriu să le comunicai ideile tale, planul de acțiune, sarcinile lor. La noi lipsește educația și pregătirea pentru lucrul în echipă, pentru solidaritate și obținerea consensului. Or, *unde-s doi puterea crește* !

Gândește, dar acceptă și gândirea altora. Nu-i considera pe toți proști. Majoritatea conflictelor cu alți oameni apar din cauza lipsei respectului față de ei, manifestată și prin:

- Lipsa de comunicare, neconfruntarea deschisă a părerilor, necunoașterea limbii celuilalt etc;
- Surprinderea celuilalt cu o acțiune prea rapidă, neanunțată.

Dar ce fel de comunicare sau înțelegere poate avea loc la noi, când dacă nu prima, atunci a doua vorbă care iese din gura unui om simplu e de obicei o minciună, o sudalmă, sau un zbirăț? Prea puțini sunt convingși că *vorba dulce mult aduce*, deși e atât de simplu și eficace să ceri scuze sau să zici “mulțumesc”. Prostul are impresia că cel care țipă ar avea mai mult succes în discuția sau conflictul respectiv. Tactica, satisfacția lui e: *obraznicul mănâncă praznicul*.

Din cauza reținerii, neimplicării celor din jur (să fie de vină “politețea”, sau iresponsabilitatea acestora?) nesăbuiții nu sunt puși la punct cum ar trebui pentru bunul mers al societății. Iar urmările nefaste ale vorbelor rele și ale lipsei de civism sunt evidente peste tot.

Dar vorbăria, taclalele, trâncăneala nu înseamnă comunicare. *Cu cât omul gândește mai puțin, cu atât vorbește mai mult*

(Montesquieu). Nu mai spune fleacuri, prostii -
tăcerera e de aur.

Înainte de a vorbi,

gândește,

Întreabă-te: la ce-mi folosește ce voi spune? Sau: cum să prezint ceea ce vreau să spun (*tonul face muzica*

)? Sau: ce va face interlocutorul și ascultătorii cu informațiile pe care le voi spune?

Numai Dumnezeu primește gratuit informațiile –

zicea Churchill. Mai mult ca sigur că după ce te gândești puțin, vei alege
să taci

. Chiar și când vrei să ceri ajutor, înainte de a te apuca să țipi ca din gură de șarpe, întreabă-te: am cu adevărat nevoie de ajutor? n-aș putea să rezolv eu singur problema?

Nu uita nici de *puterea cuvântului*, nici de faptul că se poate comunica (intenționat dar și involuntar) și fără vorbe (gesturi, mimică, limbajul trupului). Merită să studiezi și ceva despre “negociere”.

Respectă Natura!

□□ *Supraviețuirea ecologică* prin apărarea Naturii este de importanță vitală pentru viitorul omenirii - și al tău! Natura e mama noastră, așa cum corpul omenesc e casa sufletului. Planeta pare nesfârșită doar primitivilor; oamenii civilizați au văzut (cu ajutorul sateliților) că Terra este o planetă mică, cu spațiu și resurse limitate. Pentru Natură existența oamenilor nu e o binecuvântare – ci o continuă sursă de poluare și gunoaie. Oamenii produc prin arderea cărbunilor și petrolului de două ori mai mult bioxid de carbon decât toate celelalte surse naturale (păduri etc) la un loc. Efectul de seră și distrugerea stratului protector de ozon se accentuează datorită producției de gaze poluante de tot felul. Mările sunt secătuite de pește, rezervele mondiale de petrol epuizate, deșertificarea avansează rapid datorită pădurilor defrișate și solului distrus prin chimizarea excesivă, gunoaiele ne sufocă. Supraviețuirea omenirii civilizate este periclitată.

Inconștiența și iresponsabilitatea cu care se poartă oamenii în acest sens ar părea înduioșătoare (poți zice: bieții de ei, sunt săraci, înapoiți, lasă-i și pe ei să trăiască; sau: lasă că o să vadă ei, o să învețe cu timpul; de ce să mă bag; ei sunt prea mulți și tot nu pot face nimica) - dacă n-ar fi îngrozitoare (răul *iremediabil* făcut de ei se răsfrânge și asupra ta, asupra noastră, a viitorului).

Supraviețuirea în sălbăticie înseamnă să fii strâns legat de natură: s-o înțelegeți, respectați, s-o folosești. Dar ce legătură mai au acuma tinerii orășeni cu Natura? Ei nici măcar nu știu ce e, pot deosebi iedul de miel, țapul de vier, calul de catâr, grâul de secară sau găinațul de balebă; ce să mai vorbim de sălbăticiuni, de buruieni pentru hrană sau leac. Ar trebui să (re)învețe multe lucruri simple, tradiționale – pentru a putea face față amenințărilor complexe ale viitorului! Când încerci să supraviețuiești nu strica și nu distruge totul împrejur. Economisește forțele, proviziile, resursele. Nu fii lacom sau inconștient. Numai animalele acționează iresponsabil. Gândește-te și la ceilalți, la Natură. Gunoaiele aruncate peste tot, pungile de plastic (practic indestructibile pe cale naturală) care acoperă ogoarele - ne sufocă pe toți. Sau, ce-ar mai rămâne din parcurile Bucureștiului dacă *toți* cei 2,5 mil. locuitori ar rupe câte o floare or o cracă – așa cum îi vedem pe mulți inconștienți? Lasă-i și pe alții să trăiască, să profite. Nu culege TU toate fructele, bea toată apa, tăia toate lemnele, distruge toate stalagmitele, murdări tot terenul. Căci:

o *felie de portocală are acelaș gust ca și restul portocalei!*

lata de ce prin alte țări, mai avansate, lumea a început să se trezească și se dezvoltă mișcarea civică pentru o *poluare zero*.

Un aspect – doar aparent minor - al acestei acțiuni de importanță națională (la ei) este obligația fiecărui drumeț de a lăsa locul pe unde a trecut sau poposit

mai curat decât l-a găsit

(adică să adune la plecare mai multe gunoaie decât a făcut el - pentru a le duce la o cutie sau groapă amenajată ecologic)!

Fă și tu la fel, devino un *activist civic, ecologic* - fără să fii silit. NU aștepta ca mereu *alții* să curețe în jur. Sau tot alții să-i educe pe nespălați (și asta fiind tot un fel de curățenie).

Implică-te!

Toată lumea constată cât de mult se înmulțesc analfabeții, copiii părăsiți și handicapați. Se tot dă vina pe sărăcie. Dar sărăcia nu e motivul real – ci doar scuza autorităților incompetente, cu care își maschează tembelismul. Omul priceput și dornic să răzbească *face din rahat - bici*. Cauza problemei este educația insuficientă, necorespunzătoare a multor tineri și părinți. Or, această lipsă nu le poate aduce, pe termen lung, decât tembelism, inconștiență, iresponsabilitate, sărăcie, subalimentare, subdezvoltare. Pentru a supraviețui, acești concetățeni vor fura, defrișa ilegal păduri, cerși, înghiți ajutoare sociale ș.a.m.d.. Dezastrul social și economic se amplifică dela sine: inculții săraci fac copii mulți (tot o formă – irațională – de supraviețuire) care la rândul lor devin tot inculți și săraci. Cu forțe proprii, singuri, nu pot ieși din acest “blestem”. Ei constituie o bombă socială cu explozie întârziată. Evident că educarea lor (cu orice preț!) e o condiție vitală pentru supraviețuirea Țării noastre. Cu toate astea, societatea și autoritățile nu intervin și îi lasă să se desfășoare în voia lor. Cu o inconștiență cutremurătoare – pentru viitorul nostru, al Țării.

Neimplicarea în treburile comunității a oamenilor educați, *cu cei 7 ani de-acasă*, echivalează cu un fel de sinucidere colectivă. Cine altcineva le-ar putea descurca: Analfabeții? Vagabonzii? Cei ce primesc ajutor social? Handicapații sau inculții obraznici? Autoritățile iresponsabile? Îmbogățirii tranziției? Trebuie să-ți pese! Dacă nu te angajezi – te sinucizi! Tu și cei din jur, ba chiar trași după tine toată Țara.

Pentru supraviețuirea colectivă pe termen lung, NU mai accepta sau tolera greșelile și nesimțirea celor din jur: excesele de libertate greșit înțeleasă; proasta creștere, tupeul; prostia, tembelismul, nepăsarea; promovarea nemeritată a nonvalorilor în ierarhia economică, socială, școlară sau culturală; hoția sau corupția de orice fel; mârlnăria; lipsa de educație a tinerilor, țiganilor, derbedeilor ș.a.m.d.; inconștiența sau nepăsarea față de problemele colective; preocuparea numai pentru satisfacerea instinctelor primare: umplerea burții, euforia bahică, chefuri, sex, putere, bani; atentatele culturale, programele TV vulgare, violentarea limbajului; etc.

Ce-ai putea face?

Printre altele, să-ți valorifici drepturile cetățenești, cel puțin la fel de bine cum o fac și cei needucați dar obraznici. Să arăți – cât mai vizibil și eficient - *că-ți pasă*:

- Ziarele, posturile de radio și TV trebuie inundate cu scrisori de protest și comentarii în legătură cu articolele sau emisiunile lor, sau despre faptele urâte și reprobabile constatate de tine;

- “Mila”, “facerea de bine” obișnuită, trebuie întoarsă pe dos: adică să-i faci milogului, derbedeului ce-i trebuie cu adevărat: educație, NU doar să-l lași, ajuți să rămână ce este!

- Nespălații trebuie spălați, cerșetorii trebuie descurajați - chiar cu forța (vezi # 20.3);

- Ajută, stârnește și capacitează autoritățile (Poliție, Primărie etc): reclamă verbal sau în scris pe toți cei ce nu se comportă civilizată: bețivii, scandalagii, hoții, abuzurile părintești ori sexuale, contravenienții la regulile de circulație ș.a.m.d.. Revino și insistă dacă autoritățile nu reacționează corect.

- Ajută și susține orice inițiativă ori intervenție individuală sau colectivă în acest sens, oriunde: în bloc, cartier, tramvai, localitate. NU lăsa pe cel care se implică să fie redus la tăcere, învins de "gașca" derbedeilor. Luptă-te cu entropia socială.

- Aderă la o organizație neguvernamentală care acționează conform vederilor tale.

Ș.a.m.d.